

CLIMA EMPRESARIAL (XXIII)

CREIX L'OPTIMISME AL SECTOR TURÍSTIC

Ja fa un parell d'anys que les previsions empresarials de cara a la temporada alta turística són positives, i enguany no és una excepció. Els indicadors de confiança empresarial, en general, han millorat; lògicament, sempre hi ha diferències en funció de l'illa de la que parlem, de la zona turística i de la tipologia de l'establiment (continua existint la rasa entre el subsector de l'allotjament i l'oferta complementària). S'ha de tenir en compte, però, que parlem d'una valoració global que inclou els conceptes d'ocupació, facturació i rendibilitat. Se preveu que el nombre de visitants serà major que l'any passat i gran part de l'increment de l'optimisme se deu a aquesta circumstància. Temps hi haurà (en el Quadern Gadeso de l'octubre, dedicat a la post-temporada) per veure i analitzar si un nombre més gran de turistes ha significat més facturació i, sobretot, una major rendibilitat, o més aviat denotarà la necessitat d'un canvi de model, en el que s'aposti més per la qualitat del producte que per la quantitat de turistes que ens visiten.

EXPECTATIVES EMPRESARIALS. TEMPORADA ALTA 2014 (comparació amb 2013)

	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	ILLES BALEARS
Millor	20,6%	12,8%	27,3%	22,4%	20,6%
Igual	77,9%	83,8%	71,0%	76,9%	77,8%
Pitjor	1,5%	3,5%	0,8%	0,8%	1,7%
Índex sintètic	+19,1	+9,3	+26,5	+21,6	+18,9

TAULA N°1

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2014

La taula número 1 reflecteix les **expectatives** que tenen el conjunt d'empresaris turístics de cada una de les illes (i de Balears en general) per aquesta temporada que ara comença, sempre respecte l'any 2013 i considerant, com ja s'ha dit, l'ocupació, la facturació i la rendibilitat. A tall de resum, un indicador sintètic reflecteix la diferència entre els "millors" (optimistes) i els "pitjors" (pessimistes).

Com es pot comprovar, una majoria de l'empresariat (**77,8%**) considera que la temporada que ara comença serà similar a la de l'any passat. Aquesta dada es pot interpretar des de dues vessants: una més optimista, doncs la temporada turística de 2013 fou satisfactòria a nivell d'ocupació, i una de caire més negatiu, donada la manca de concordança

entre visitants i rendibilitat, sobretot a l'oferta complementària.

Per illes, cal destacar que els empresaris **eivissencs** i **formenterencs** són els que veuen la temporada més positivament, seguits d'aprop pels **mallorquins**. A l'altre costat de la balança hi trobem **Menorca**, on l'empresariat no és tan optimista, si bé ha millorat respecte l'any passat.

Aquest primer quadre serveix de resum de tota la investigació, però, com és lògic, necessita ser analitzat i desglossat per arribar a una visió correcta i profunda de les perspectives turístiques actuals, el que se farà a les pàgines següents.

QUADERNS GADESO SOBRE EL TURISME. ANY 2014

- Opinió empresaris (pre-temporada). Maig 2014
- L'opinió dels turistes (Menorca, Eivissa i Formentera). Juliol 2014
- Opinió ciutadana sobre el turisme. Juny 2014
- Anàlisi zona turística (Cala Millor). Agost 2014
- L'opinió dels turistes (Mallorca). Juliol 2014
- Opinió dels empresaris turístics (post-temporada). Octubre 2014

Podreu accedir de manera gratuïta a tots aquests Quaderns Gadeso a www.gadeso.org

ALLOTJAMENT: BONES PERSPECTIVES

Les relativament noves característiques del negoci turístic (liberalització del transport aeri, aparició de les companyies de baix cost, aplicació de les noves tecnologies en la comercialització...), han canviat el model "clàssic", quan els empresaris d'allotjament turístic sabien amb força antelació quina seria la seva ocupació real i pot generar una certa incertesa en el sector. Tot i això, les xifres d'enguany són sensiblement millors que les de la temporada passada. No obstant, i degut al model turístic de les illes, l'optimisme continua basant-se sobretot en el nombre de visitants i no tant en la rendibilitat assolida.

PERSPECTIVES DE LA TEMPORADA ALTA 2014 (en comparació amb 2013)

TAULA N°2

		Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	ILLES BALEARS
Allotjament <i>Índex sintètic: +25,5</i>	Millor	28,5%	17,5%	32,3%	27,0%	26,9%
	Igual	70,3%	79,8%	67,0%	72,5%	71,7%
	Pitjor	1,3%	2,8%	0,8%	0,5%	1,4%

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2014

Al conjunt de les empreses d'allotjament els resultats empresarials per a la temporada alta 2014 es perceben amb més optimisme que l'any passat. Així doncs, al voltant d'un 30% dels empresaris d'allotjament de **Mallorca, Eivissa i Formentera** tenen unes perspectives positives per a la propera temporada (a més, cal destacar l'escàs nombre d'empresaris que es declaren pessimistes). A la part una mica més negativa se situa **Menorca**, on només un 17,5% de l'empresariat aposta per una millora.

No obstant, una majoria dels empresaris (**71,7%**) creu que la temporada serà similar a la de 2013. Això pot reflectir una sensació d'incertesa, doncs les previsions afirmen que millorarà l'ocupació però no queda clar com es comportaran altres variables que afecten directament a la rendibilitat com el nombre d'estades o la despesa per turista.

Si analitzam per tipologies d'allotjament, es pot veure com el sector amb una percepció més positiva són els **hotels "convencionals"**. Quasi un 40% d'aquests empresaris hotelers consideren que aquesta temporada serà millor que la de l'any passat. Aquesta dada, sumada a la rellevant disminució dels que opinen just el contrari, permet albirar una temporada més positiva que la de 2013, almenys en termes d'ocupació.

Per part seva, dins els **apartaments turístics**, amb un 29,2%, també ha augmentat de manera significativa el nombre d'empresaris "optimistes" envers aquesta temporada i el **turisme rural**, encara que hagi millorat les seves perspectives, es situa a la cua de les perspectives empresarials. En qualsevol cas, encara són majoria els que creuen que la temporada serà molt similar a l'anterior.

ANÀLISI PER TIPOLOGIA D'ALLOTJAMENT

TAULA N°3

		Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	ILLES BALEARS
Hotels <i>Índex sintètic: +37,8</i>	Millor	42%	25%	45%	38%	38,8%
	Igual	57%	73%	55%	61%	60,2%
	Pitjor	1%	2%	0%	1%	1,0%
Apartaments turístics <i>Índex sintètic: +27,9</i>	Millor	30%	19%	34%	36%	29,2%
	Igual	69%	78%	65%	64%	69,5%
	Pitjor	1%	3%	1%	1%	1,3%
Turisme residencial <i>Índex sintètic: +18,8</i>	Millor	22%	12%	28%	17%	20,7%
	Igual	76%	85%	71%	82%	77,4%
	Pitjor	2%	3%	1%	1%	1,9%
Turisme rural <i>Índex sintètic: +17,6</i>	Millor	20%	14%	22%	17%	18,9%
	Igual	79%	83%	77%	83%	79,8%
	Pitjor	1%	3%	1%	0%	1,3%

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2014

OFERTA COMPLEMENTÀRIA: LLEUGERA MILLORA

La denominada oferta complementària és en realitat l'oferta primària o bàsica, simplement perquè els turistes, quan escullen una destinació no ho fan pensant fonamentalment en l'allotjament (encara que sigui important), sinó en els diferents productes que s'ofereixen en una zona determinada. Precisament aquesta diversitat de productes és el que hauria de ser la nostra oferta complementària, i no només bars, restaurants i comerços quasi calcats, oferint "més del mateix" i, en excessives ocasions, obsolets.

PERSPECTIVES DE LA TEMPORADA ALTA 2014 (en comparació amb 2013)

TAULA Nº4

	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	ILLES BALEARS
Millor	12,8%	8,0%	22,3%	17,8%	14,2%
Igual	85,5%	87,8%	77,0%	81,3%	83,8%
Pitjor	1,8%	4,3%	0,8%	1,0%	2,0%

Oferta Complementària
Índex sintètic: +12,2

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2014

Dues són les dades més destacables en referència a l'oferta complementària del sector turístic de Balears: la primera, que ha experimentat una lleugera millora respecte la investigació anterior. La segona, que aquesta oferta sempre se situa per darrera el sector de l'allotjament, doncs, per molt que millori l'ocupació, depèn fonamentalment de la despesa que realitzen els turistes i, en general, no compten amb reserves prèvies.

Així, un **83,8%** de l'empresariat balear dedicat a l'oferta complementària creu que aquesta temporada serà similar a la de l'any passat, el que significa que les expectatives no se poden qualificar de bones. A més, s'ha de destacar el cas de **Menorca**, on es detecta un major pessimisme envers la temporada alta que ara comença.

Si realitzam l'anàlisi per sectors, es pot comprovar com en el sector de la **restauració**, amb tota la seva complexitat

(bars, restaurants...), és on hi ha unes millors expectatives, encara que la tònica general sigui d'incertesa i de manteniment dels resultats de la temporada passada.

Per contra, el subsector més afectat per unes perspectives negatives és el dels **transports**, tant discrecionals (trànsfers als hotels, servei d'excursions...) com els taxis, es veuen afectats per la fluctuació dels índexs d'ocupació, però també pels diversos modes de contractació i per la manera en que els turistes passen i viuen les seves vacances

Per part seva, dins el subsector **comerç turístic** (especialment a Menorca) no veuen clar que una millor ocupació es reflecteixi en majors vendes (sense parlar de la necessària reforma d'aquesta oferta excessiva i obsoleta.

Per últim, el subsector **oci** es situa al voltant de la mitjana, si bé s'ha incrementat el nombre d'optimistes.

ANÀLISI PER TIPOLOGIA DE L'OFERTA COMPLEMENTÀRIA

TAULA Nº5

	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	ILLES BALEARS
Millor	15%	12%	20%	18%	15,7%
Igual	84%	86%	79%	82%	83,2%
Pitjor	1%	2%	1%	0%	1,1%
Millor	10%	6%	16%	13%	11,3%
Igual	86%	89%	83%	85%	85,7%
Pitjor	4%	5%	1%	2%	3,0%
Millor	10%	6%	23%	15%	12,3%
Igual	89%	86%	76%	84%	85,3%
Pitjor	1%	8%	1%	1%	2,4%
Millor	16%	8%	30%	25%	18,1%
Igual	83%	90%	70%	74%	80,9%
Pitjor	1%	2%	1%	1%	1,0%

Restauració:
bars, restaurants...
Índex sintètic: +13,9

Comerç turístic
Índex sintètic: +8,3

Transport:
taxi, discrecional...
Índex sintètic: +9,9

Oci: sales de festa, esports...
Índex sintètic: +17,1

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2014

COMPETITIVITAT I RECONVERSIÓ

La necessitat de rompre amb l'estacionalitat i de ser competitius dins el mercat internacional sempre han estat les principals problemàtiques del sector, però l'estacionalitat no tan sols ha esdevingut crònica, sinó que s'ha anat agreujant cada cop més, llastant òbviament la competitivitat. Una competitivitat que lògicament està relacionada amb la necessària reconversió d'algunes zones turístiques de les illes, que en ocasions han assolit elevats nivells d'obsolescència. Per altra banda, i malgrat un lleuger repunt en referència a la investigació de l'any passat, l'excessiva ocupació del territori derivada del nostre model turístic segueix a la coa de les preocupacions de l'empresariat illenc.

DEBILITATS DE L'ACTIVITAT TURÍSTICA

TAULA N° 6

	Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Excessiva ocupació del territori	39,0%	36%	51%	30%	48%
Excessiva estacionalitat	97,1%	97%	99%	96%	96%
Escassa competitivitat	85,3%	86%	89%	82%	81%
Zones turístiques obsoletes	47,9%	51%	39%	56%	34%

% respostes afirmatives

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2014

A més d'analitzar les perspectives per a la propera temporada, és interessant conèixer quins són els principals problemes detectats per l'empresariat turístic balear.

Com es pot comprovar a la taula 6, i com ja s'ha comentat, l'**estacionalitat** és el principal problema de l'activitat turística, seguit de l'**escassa competitivitat del nostre producte**.

Sens dubte, aquesta es deu a l'estacionalitat, però aquest no és l'únic motiu. És un fet que no podem competir en preus, i això fa imprescindible posar en valor altres inputs

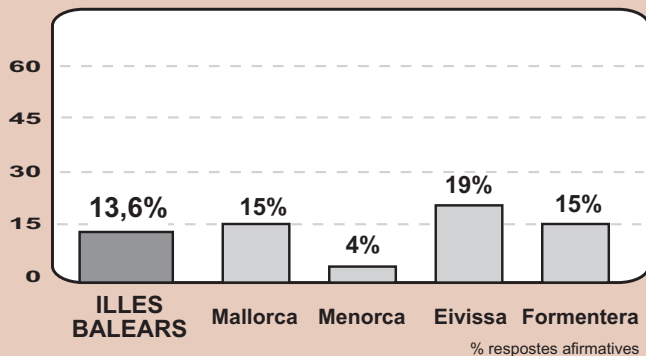
que estimulin no només els mercats "genèrics" sinó també segments concrets. La creixent preocupació per la reconversió o rehabilitació de zones turístiques obsoletes està directament relacionada amb aquesta desitjada competitivitat.

No deixa de ser significatiu que només un 39% dels nostres empresaris turístics consideri una debilitat l'**excessiva ocupació del nostre territori**, i més si tenim en compte que la natura i el medi ambient són, o haurien de ser, uns dels principals valors del nostre producte.

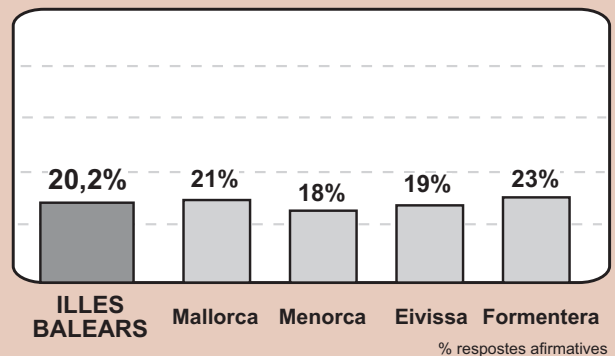
BONA TEMPORADA SENSE MILLOR OCUPACIÓ?

TAULA N°7

ES CREARAN NOUS LLOCS DE FEINA

HI HAURÀ ESTABILITAT LABORAL

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2014

La taula superior és la més important de tot el Quadern: tot i les bones perspectives d'ocupació turística i fins i tot d'increment de la facturació, l'empresariat turístic de les Balears considera majoritàriament que a la temporada alta 2014 **no es crearan nous llocs de feina** dins el conjunt de l'activitat turística. És molt significatiu que en una de les "millors temporades de la història" hi continuarà havent a les illes un volum tan important de persones aturades (i en massa ocasions sense cap perspectiva de trobar feina).

També és preocupant és que únicament un 20,2% dels empresaris creguin que podrem parlar d'**estabilitat laboral** en els llocs de feina ja existents. Darrere això hi ha la incertesa a la que hem fet referència, però també situacions d'externalització de serveis. Això pot afectar de manera rellevant als denominats fixos discontinus i especialment a les persones que mantenen una activitat concretada bàsicament en els sis mesos (o menys) de la temporada alta turística.